

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	другій (магістр)
Кафедра	ММСЖ	Рік навчання	1
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Вибіркова
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	1

«КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ВІТРАЖ»

Семестр 1 (осінь-зима 2023)

01 вересня — 14 грудня

Викладачі	Радомський М.Т., PhD (канд. мистецтвознавства) Доц. кафедри «САМЖ»
E-mail	radomskynikolai@gmail.com .
Заняття	За розкладом
Консультації	У відповідності до розкладу (за необхідністю)
Адреса	вул. Мистецтв 8
Телефон	0506192233

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи (тільки у робочі дні до 18-00). Умови листування:

- 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни;
- 2) в полі тексту листа позначити ПІБ студента, який звертається (анонімні листи не розглядаються);
- 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст* — *doc, docx, ілюстрації* — *jpeg, pdf*.

Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Консультавання з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Концептуальний вітраж» має обов'язкові передумови для вивчення. Це дисципліни «Рисунок», «Академічний живопис», «Загальний курс композиції», «Кольорознавство». Вони дозволяють студентам орієнтуватись у питаннях початкової фахової термінології, отримати початкові навички зображення на площині форм і об'єктів. Обов'язковим є достатній рівень знань і компетенції з композиції і формотворення, що дозволить користуватись базовими принципами створення гармонійних зображень і дозволить інтерпретувати реальний об'єкт у декоративну площину.

Упродовж курсу студент отримує повну підтримку при опрацюванні матеріалу дисципліни та підготовки її практичної/методичної стратегії. Якщо студент не отримав

достатню попередню профільну підготовку, перед початком вивчення дисципліни він має отримати додаткові теми для опрацювання матеріалу, пов'язаного з загальною тематикою курсу, для ознайомлення та навчання.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. 1. Методичні рекомендації з дисципліни «Робота в матеріалі вітраж» для студентів IV курсу спеціалізації «Монументальний живопис»/ Харків, ХДАДМ; укладач М. Т. Радомський. – Х., 2015. – 31с.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Додаткові навчально-інформаційні матеріали, актуальні розробки в галузі вітражу, дані про авторів, вітражні школи, творчі групи, можна переглянути в мережі Інтернет. Відповідні посилання можуть надаватись викладачем за проханням студента після закінчення практичного заняття, або під час безпосередньої роботи над певним завданням.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет, папір для ескізування, прозора калька для шаблонів, плотний папір для картонів, чорний маркер, олівець, акварельні фарби. Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word, Corel Draw, Photoshop.

Спеціальний робочий одяг, рукавиці, захисні окуляри, захисна маска.

Скло прозоре і кольорове, різних кольорів, кольорові фарби для скла, металевий двотавр-шинка для скла, олово для паювання, склоріз, ламачі для скла, паяльник та хімікати для паювання.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою курсу «Концептуальний вітраж» є підготовка студентів до здійснення професійної і особистої творчої діяльності, формування у студента практичних навичок володіння декоративними техніками обробки скла, використання їх для створення вітражів; формування вміння поєднувати комплекс знань з технології класичних та сучасних вітражів і вивчення різноманітних засобів створення монументального твору техніками вітражу з метою подальшого самостійного вирішення відповідних завдань. Формування умінь застосування навичок та знань отриманих з курсу «Концептуальний вітраж» для вільного втілення свого творчого задуму.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- сформувати у студентів стійку мотивацію до вивчення дисципліни та потребу в систематизованих знаннях в цій галузі;
- практичне опанування студентами мистецьких технік концептуального вітражу.
- сформувати практичні вміння й навички при роботі зі скляними матеріалами при виконанні монументальних композицій на задану тему;
- навчити поєднувати комплекс знань і умінь володіння скляними декоративними матеріалами з образним рішенням інтер'єрів, що проєктуються.
- вивчення різновидів та авторських манер застосування кольорового скла і супутніх матеріалів у монументальному мистецтві,
 - практичне опанування прийомів виготовлення рам вітражів на основі цементних составів, виконання металевих рам вітражів та авторського монументального

живопису в техніках вітражу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- історію виникнення та розвитку концептуального вітражу;
- назви інструментів та матеріалів, що використовуються в роботі в матеріалі – вітраж;
- характерні особливості підготовчого етапу роботи матеріалі – вітражу;
- методи створення зображення в різних техніках вітражу;

вміти:

- створювати монументальні твори у основних та альтернативних техніках вітражу;
- працювати з інструментами, матеріалами та обладнанням, що призначені для створення монументальних творів у основних та альтернативних техніках вітражу;
- використовувати техніки вітражу для втілення авторських творчих задумів, створення сучасних мистецьких творів.
- *Дисципліна забезпечує загальні компетентності:*
 - ЗК 1 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
 - ЗК 2 Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
- *Спеціалізовані (фахові) компетентності:*
 - СК 6. Здатність володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями).
 - СК 7. Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого мистецтва.
- *Дисципліна відповідає програмним результатам ОПП «Графічні практики»,*
- ПРН3. Володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями).
- ПРН10. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Концептуальний вітраж» є практичним курсом, що надає майбутньому фахівцю комплекс знань і умінь володіння кольоровим склом при виконанні монументальних композицій на задану тему, призначений для практичної підготовки фахівця в галузі монументального живопису.

Курс «Концептуальний вітраж» вивчає технологію виконання концептуальних та сучасних вітражів. Він дає змогу розширення професійних навиків побудови монументальних композицій.

У процесі вивчення курсу студенти опановують образотворчі засоби побудови художнього образу та вдосконалюють фахову майстерність шляхом виконання практичних завдань в техніках концептуального вітражу.

Згідно з навчальним планом ОПП Графічні практики дисципліну «Концептуальний вітраж» студенти вивчають у 1 семестрі 1 курсу магістратури у обсязі 120 годин.

Контент дисципліни вміщує основи теоретичних напрацювань, технологічні прийоми порізки, розпису та фарбування скла, полірування, обпалювання, можливості використання вітражу з природнім або штучним освітленням, змішанною технікою виконання, поєднання з сторонніми технологіями та матеріалами.

Після проходження курсу студент отримує знання щодо створення самостійних творів, уміння професійно аналізувати і вирішувати питання синтезу монументально-декоративних творів в архітектурі.

Дисципліна вивчається протягом 1 семестру 1-го курсу магістратури (4 кредитів ECTS, 120 навчальних годин, в тому числі 16 години лекцій та 29 годин практичні заняття, 75 годин

самостійних. Всього дисципліна має 2 модулі, які включають 2 змістовні модулі та 7 тем.
Осінній семестр: 120 години: 16 години лекцій, 29 — практичні заняття, 75 самостійних.

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Концептуальний вітраж. Історичний розвиток.

Тема 1. Вступна лекція на тему «Концептуальний вітраж». Перегляд аналогів до виконання завдання «Концептуальний вітраж». Особливості вимог до виконання завдання. Видання завдань. Відбір, вивчення і аналіз аналогів.

Тема 2. Ескізи побудови декоративних композицій. Робота з літературою. Ескізування на площині на тему «Концептуальний вітраж», «Абстрактна композиція» або «Графіка у поєднанні з рельєфом» (мала декоративна пластика зі скла).

Тема 3. Вибір техніки виконання роботи в матеріалі. Підбір матеріалів для макету.

Тема 4. Вибір габаритних розмірів. Виконання підготовчих креслень.

МОДУЛЬ 2

Змістовий модуль 2. Композиційне рішення «концептуального вітражу»

Тема 5. Різка скла. Порізка прозорого скла відповідно розмірам тематичної композиції.

Тема 6. Виконання декоративної композиції в склі або іншому обраному матеріалі (картон, папір, пластик або поєднання окремих матеріалів)

Тема 7. Затвердження, завершення і оформлення роботи.

РОЗКЛАД ДИСЦИПЛІНИ

Денне відділення

Модуль	№ з/п тема	Назва теми	Кількість годин
1	1	Вивчення і збір аналогів	5
	2	Ескізування щодо тематичної декоративної композиції	5
	3	Структурування зібраного матеріалу у вигляді папки.	2
	4	Виконання картону тематичної декоративної композиції в кольорі в заданому розмірі.	4
Разом за модулем 1			16
2	5	Різка скла. Порізка прозорого скла відповідно розмірам тематичної декоративної композиції.	19
	6	Виконання в склі тематичної декоративної композиції Виконання чорного та кольорового розфарбування тематичної декоративної композиції, змішана теніка (за потребою).	5
	7	Оформлення виконаної тематичної декоративної композиції. Підготовка до експонування.	5
Разом за змістовим модулем 2			29
УСЬОГО			45

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом практичних занять. Самостійна робота студентів спрямована на закріплення тем практичних занять.

Програмою передбачається, що пропоноване практичне завдання – проектування творчого вітражу у кожного студента повинне мати оригінальне графічне, композиційне та пластичне вирішення. Крім того, можливе виконання додаткових власних композицій.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

При вивченні дисципліни «Концептуальний вітраж» застосовано ефективні методи контролю та самоконтролю, зокрема:

- методи практичного контролю: виконання практичних завдань (виконуються під час самостійної роботи);
- методи практичного контролю: виконання клаузур (виконуються під час практичних занять);
- Залік.

Форма організації контролю : індивідуальний контроль.

Види контролю: рубіжний і підсумковий.

Рубіжний контроль:

- 1 модуль: модульний перегляд на 8 тижні;
- 2 модуль: залік.

Підсумковий контроль засвоєних знань здійснюється у формі заліку.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії із студентами та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі інноваційних досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими потребами здоров'я (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби тощо викладач має право перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з керівництвом та студентами.

ПРАВИЛА СТУДЕНТА

Під час занять студент повинен обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності він має право на дозвіл вийти з аудиторії (окрім заліку або екзамену). Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Недопустимі запізнення на заняття без поважної причини. Самостійне відпрацювання обраної теми з дисципліни «Концептуальний вітраж». відбувається в разі відсутності студента на заняттях з будь-яких поважних причин.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, у концептуальному рішенні проектної пропозиції тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю студент відсутній, він втрачає право отримати бали за залік. Наступним кроком рубіжного контролю є отримання дозволу отримати додатковий час для підготовки до перегляду із вказаною датою перездачі завдань.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

1 СЕМЕСТР

№ модуля	№ теми, завдання	Форма звітності	Макс. кількість рейтингових балів
М 1	Тема 1	<i>Пошук та виконання картону твору</i>	0–10
	Тема 2		0–10
	Тема 3		0–10
	Тема 4		0–10
Загальна кількість балів за МОДУЛЬ 1		Перегляд робіт	0–40
М 2	Тема 5	<i>Виконання в оригіналі</i>	0–35
	Тема 6		0–20
	Тема 7		0–5
Загальна кількість балів за МОДУЛЬ 2		Перегляд робіт	0–60

Загальна кількість балів за семестр	Залік	0–100
--	--------------	--------------

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	40	60	Студент в повному обсязі опанував матеріал практичного та самостійного курсу, проявив креативне мислення при виконанні завдань, логічно обґрунтував послідовність виконання необхідних завдань, професійно виконав усі етапи завдання, додатково брав участь у доповіді конференції з обраної теми, або творчих конкурсах за фахом і отримав диплом.
A	38	59	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми. Графічна подача та фрагменти в матеріалі виконані акуратно, професійно, без помилок.
A-	35-36	55-56	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок.
B	33-35	49-54	Студент добре опанував обсяг матеріалу практичного та самостійного курсу, творчо та якісно виконав усі поставлені завдання, але при цьому робота має незначні недоліки.
C	30-32	45–49	Студент в цілому добре опанував матеріал практичного та самостійного курсу, творчо та якісно виконав більшість поставлених завдань, але виконана робота має суттєві недоліки.
D	25-29	39- 45	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та самостійного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має значні недоліки (відсутність концепції, творчого підходу, неякісна графічна подача, неохайність, недотримання технологій виконання роботи, тощо).
E	24-25	36-38	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та самостійного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має значні недоліки (відсутність концепції, творчого підходу, неякісна графічна подача, неохайність, недотримання технологій виконання роботи, тощо).
FX	14-23	21-36	Студент не впорався із головними задачами дисципліни, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додавкова робота по виконанню усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна перездача
F	0-13	0-21	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента під час практичних занять, участь у виставках за фахом (15)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**Базова**

1. Гах І.С. Сучасний монументальний вітраж: образно-художні, конструктивні, колористичні та техніко-технологічні особливості творення. Методичні рекомендації студентам ОР "Магістр", освітніх програм "Монументальний живопис, "Сакральне мистецтво", "Художнє скло". Львів: ЛНАМ, 2020. 44 с.
2. Гах І. Західноукраїнський вітраж ХХ. Минуле, сучасне, майбутнє. Львів : Манускрипт-Львів, 2017. 66 с.
3. Задорожний Б. Художній вітраж у сучасному дизайні інтер'єру житлового середовища. Вісник Національного університету «Львівська політехніка», 21.01.2020, с. 91-94. <https://doi.org/10.31734/architecture2020.21.091>
4. Задорожний Б. Искусство современных витражей в архитектуре церквей Украины. Богдан Задорожний Львовский политехнический национальный университет, кафедра дизайнера и основ архитектуры СА. 2022 г.; Том 4, номер 1: 47-53 https://doi.org/10.23939/sa_2022.01.047
5. Наталена Королева. Вітраж. Бібліотека української літератури. Фолио 2020. 250 с. ISBN 978-966-03-9306-6
6. Прусак В. Ф., Пунда М. І. Сучасні підходи до застосування вітража в організації житлового середовища. Дизайн-освіта в Україні: перспективи розвитку. 2013. № 3. С. 104–106.
7. Радомський М.Т. Витражи в просторовій середі: Харківська школа вітража. М.Т. Радомський //Meridian ingineresc/[redactor șef acad Ion Bostan]/-Editura "TEHNICA UTM". 2015. 1(56). С.51-55. (ISSN 1683-853X)
8. Радомський М.Т. Художній вітраж на сучасному етапі: художні, техніко-технологічні й функціональні новації у вітражному мистецтві./М.Т. Радомський // Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного університету імені Івана Франка/[редактори – упорядники В. Ільницький, А. Душний, І.Зимомря].Дрогобич: Просвіт, 2015. Вип.12 . С. 130-135. (ISSN 2308-4855)
9. Радомський М.Т. До питань термінології віражної справи. /М.Т. Радомський//Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв[Текст] : зб. наук.праць/за ред.. Даниленка В. Я. – Х.: ХДАДМ, 2015.-С. 37-41. (Мистецтвознавство)
10. Радомський М.Т. Харківська школа вітражу. /М.Т. Радомський //Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. праць; Випуск 15; (Серія «Педагогічні науки») / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава: ТОВ "Фірма "Техсервіс", 2015. – С. 263-267. (ISSN 2075146X.)

Допоміжна

1. Bogdan Zadorozhny THE ART OF STAINED GLASS IN THE ARCHITECTURE OF TEMPLE BUILDINGS OF THE RENAISSANCE PERIOD IN LVIV Lviv Politechnic National University, Department of Design and Fundamentals of Architecture 2021;Volume 3, Number 2: 38-43

<https://doi.org/10.23939/sa2021.02.038>

2. Вітраж у сучасній квартирі.

https://vuzlit.com/481211/vitrazh_suchasniy_kvartiri

3. Ирина Гах. Витражи Галиции: история становления

<https://zbruc.eu/node/91543> 22.08.2019

4. Ирина Гах. Обаяние стекла «Моими глазами».

<https://zbruc.eu/node/102146> 2020

5. Готический витраж в современном интерьере Львова

<https://craftart.com.ua/gotic-vitrage-interior/> 2020

6. Дослідно-експериментальна робота по виготовленню декоративних панно у техніці вітражу

Експериментальна робота з освоєння різних прийомів розпису по склу

https://vuzlit.com/481212/doslidno_eksperimentalna_robota_vigotovlennyyu_dekorativnih_panno_tehnitsi_vitrazhu

7. Сучасні напрямки і прийоми роботи в техніці вітража

https://vuzlit.com/481210/suchasni_napryamki_priyomi_roboti_tehnitsi_vitrazha 2017-2022

8. Художня своєрідність вітражного мистецтва. Історичні особливості розпису по склу

https://vuzlit.com/481209/hudozhnya_svoyeridnist_vitrazhnogo_mistetstva 2022

9. Вікторія Семенова. Вітражі. Коротко історія скляного мистецтва.

<https://www.verbum.com.ua/04/2019/faith-and-beauty/short-history-of-glass-art/> 17.04.2019.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://spark-decor.com.ua/>

2. <http://mebelinterior.com.ua/Kompaniya-Blik-izdeliya-iz-zerkala-i-stekla>

3. <http://archi-glass.com.ua/>

4. <http://www.glassok.ua/>

5. <http://kzs.com.ua/>

6. <http://sklo-plus-glas.ua/spg/produkcija>

7. <http://www.goldstek.com.ua/>

8. <http://glass.losk.ua/>

9. http://www.20thcenturyglass.com/glass_encyclopedia_home.htm

10. <http://www.cmog.org/>

11. <http://www.shtiever.com/library.html#1>

